

Päätös ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaiseen hallintopakkovaatimukseen YSL 175 ja 176 §:ien mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymiseksi Soklissa, Savukoski

Hakija

Suomen luonnonsuojeluliitto Lapin piiri ry

Vastapuoli

Suomen Malmijalostus Oy / Sokli Oy

Hakemuksen vireilletulo

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry (myöhemmin hakija) on 8.9.2023 tehnyt Lapin ELY-keskukselle (myöhemmin ELY-keskus) hallintopakkohakemuksen ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) 175 §:n ja 176 §:n mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymiseksi Soklissa. Hallintopakkohakemus koskee uusien syväkairausten keskeyttämistä sekä vanhojen, aiemmin tehtyjen syväkairausten, koelouhintojen ja tutkimuskaivantojen ympäristövaikutusten selvittämistä ja tarvittavien suunnitelmien laatimista ympäristöturvallisuuden ja yleisen ympäristöetuuden turvaamiseksi sekä jälkihoitovastuiden selvittämiseksi.

Vireillepano-oikeus

YSL 186 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan asian rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi voi laittaa kirjallisesti vireille muun muassa rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelu taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät.

27.5.2024

Hakemuksen mukaan Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry on ympäristönsuojelulain YSL 186 §:n 1 momentin 2) kohdan tarkoittama rekisteröity yhdistys, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelu taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kyseessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät. Näin ollen hakemuksen tekijällä on YSL 186 §:n mukainen vireillepano-oikeus.

ELY-keskuksen toimivalta

YSL 23 §:n 1 momentin mukaan ympäristönsuojelulain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (valtion valvontaviranomainen) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Yleisten valvontaviranomaisten toimivalta on pääsääntöisesti rinnakkaista. Näin ollen ELY-keskus on toimivaltainen käsittelemään vireille tuleen YSL 175 §:n mukaisen hallintopakkohakemuksen.

Toiminnan kuvaus

Soklin kaivoshanke on siirtynyt 11.12.2020 Sokli Oy:lle, joka on Suomen Malmijalostus Oy:n kokonaan omistama. Kaivoshankkeen historia on pitkä, alkaen 1960-luvun lopulta ja hanke on ollut useiden eri toimijoiden omistama (Rautaruukki, Kemira, Yara). Malminetsintää alueella on tehty eri toimijoiden toimesta.

Yara Suomi Oy sai ympäristö- ja vesitalousluvan Soklin kaivoksen toimintaan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 18.6.2018 antamalla päätöksellä nro 59/2018/1 (dnro PSAVI/82/04.08/2013). Luvasta valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen, jonka 5.5.2020 antamasta päätöksestä nro 20/0034/3 valitettiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus antoi valitusluvan, tutki asian ja kumosi 24.3.2022 antamallaan päätöksellä (taltionumero 18) Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ja Vaasan hallinto-oikeuden päätökset ja palautti asian kokonaisuudessaan aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Sokli Oy peruutti hakemuksen 16.2.2023. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 23.2.2023 antamallaan päätöksellä (PSAVI 25/2023, dnro PSAVI/3241/2022) jättänyt asian käsittelyn sillensä. Näin ollen Soklin kaivoshankkeella ei ole ympäristö- ja vesitalouslupaa. ELY-keskuksen tietojen mukaan myöskään hakemusta ei ole vireillä.

Soklin kaivospiiri (KaivNro 2019) on määrätty vanhan kaivoslain (503/1965) nojalla. 1.7.2011 voiman tulleen kaivoslain (621/2011) voimaantulo- ja siirtymäsäännösten 181 §:n 3 momentissa säädetään muun ohella, että kaivosoikeuden nojalla tapahtuvaan toimintaan sovelletaan lisäksi vastaavasti, mitä tämän lain 17 §:ssä säädetään. Kaivoslain 17 §:n 2 momentin mukaan kaivoslupa oikeuttaa lisäksi

27.5.2024

malmintsintään kaivosalueella sen mukaan kuin 11 §:ssä säädetään ja kaivosluvassa tarkemmin määrätään.

Soklin kaivospiirin laajennus vuonna 2013 on myönnetty vanhan kaivoslain nojalla annetulla päätöksellä, joka on lainvoimainen. Laajennusalueella koskeva kaivospiiritoimitus on kuitenkin vielä kesken, joten laajennusalueelle ei ole annettu kaivoskirjaa.-Näin ollen laajennusalueella ei vielä ole kaivosoikeutta.

Sokli Oy on 2.8.2023 toimittanut tiedoksi Lapin ELY-keskukselle tutkimussuunnitelman Soklissa syksyllä 2023 tehtävistä kairauksista. Myös vuonna 2022 toteutetuista kairauksista ja koekuopista on tehty ilmoitukset ELY-keskukseen 1.8.2022 ja 6.9.2022. Sokli Oy on 26.4.2024 toimittanut ELY-keskukselle tutkimussuunnitelman vuosina 2024 ja 2025 tehtävistä kairauksista Soklissa.

Hallintopakkohakemuksen vaatimukset

YSL 186 §:n 1 momentin kohdan 2 mukaisen vireillepano-oikeuden mukaisesti hakija on tehnyt hallintopakkovaatimuksen YSL 175 §:n ja 176 §:n mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymiseksi Soklissa.

Vaatimuksena on uusien syväkairausten (koekairausten) keskeyttäminen, kunnes niiden ympäristövaikutukset on selvitetty ympäristönsuojelulainsäädännön velvoitteiden mukaisesti pitkäaikaisvaikutukset huomioon ottaen ja tarvittavat eri lainsäädäntöjen velvoittamat luvat uusille kairauksille on hankittu ja luvat saaneet lainvoiman. Soklin malmiossa on tunnetusti kauttaaltaan uraania ja toriumia sekä niiden hajoamissarjojen ympäristövaikutuksia, paikoin korkeina pitoisuuksina. Näitä on havaittu ja tutkitusti todistettu näytteillä ja mittauksilla muun muassa koekaivantoalueilta ja vesistä.

Vanhojen, aiemmin tehtyjen syväkairausten, koelouhintojen ja tutkimuskaivantojen osalta vaatimuksena on ympäristövaikutusten selvittäminen ja tarvittavien suunnitelmien laatiminen ympäristöturvallisuuden ja yleisen ympäristöetuuden turvaamiseksi sekä jälkihoitovastuiden selvittämiseksi. Hakijat muistuttavat, että Soklin malmio on kauttaaltaan radioaktiivinen ja sisältää korkeaa uraanin hajoamissarjan radioaktiivisuutta ja siten radioaktiivisten aineiden ympäristövaikutuksia. Erityisesti kairausten ongelmat voimistuvat Soklin niobimalmiossa, joihin kairaukset osin kohdistuvat. Hakijat viittaavat Kitkan Kouervaaran kairausten ongelmiin uraania sisältävissä malmiossa ja pohjavesialueilla. Soklissakin on pohjavesialueita ja pohjavesijänteitä, jotka saastuvat

27.5.2024

herkästi vesiliukoisesta raskasmetallista uraanista. Hakijat muistuttavat, että pohjaveden pilaamiskielto on ehdoton.

Hakija esittää seuraavat väitteet syväkairausten luvanvaraisuudesta tarkemmin hakemuksesta ilmenevällä tavalla:

- Toiminta kohdistuu Soklin vanhan kaivospiirin alueelle, jonka kaivospiirin raukeamispäästöstä Tukes ei ole pannut vireille kaivoslain velvoitteiden mukaisesti.

- Hakija katsoo, että Malmijalostuksen ilmoittamiin suunnitelmiin nähden voimassa olevaa YVA-selvitystä ei ole, koska KHO on kumonnut Soklin kaivoshankkeen ympäristölupapäätöksen ja vaatinut, mikäli kaivospiirin haltija aikoo jatkaa hankettaan, tekemään uuden YVA-selvityksen luontoarvoselvityksineen uuden lupahakemuksen perustaksi.

- Hakija katsoo kyseiset syväkairaukset kaivoslain ja ympäristönsuojelulain vastaisiksi, koska Soklin kaivospiiristä puuttuvat lainvoimaiset 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset', joten mikäli kaivospiiriin kohdistetaan kaivoslain alaisia toimintoja, on niihin toimiin haettava erikseen 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset'.

- Hakija painottaa, että Soklin vanhojen kairausten ympäristövaikutuksia ei ole selvitetty voimassa olevan vuoden 2014 ympäristönsuojelulain velvoitteiden mukaisesti, minkä vuoksi YSL:n mukaisen valvontaviranomaisen Lapin ELY-keskuksen on ryhdyttävä toimenpiteisiin vanhojen, aiemmin tehtyjen syväkairausten, koelouhintojen ja tutkimusojien ympäristövaikutusten selvittämiseksi ja tarvittavien suunnitelmien laatimiseksi ympäristöturvallisuuden turvaamistoimenpiteiksi sekä ympäristövastuutahojen selvittämiseksi.

Hakija vaatii ympäristönsuojelulain mukaista valvontaviranomaista Lapin ELY-keskusta ryhtymään YSL 175 ja 176 §:ien mukaisiin pikaisiin toimenpiteisiin:

1) Uusien syväkairausten (koekairausten) keskeyttämiseksi, kunnes niiden ympäristövaikutukset on selvitetty ympäristönsuojelulainsäädännön velvoitteiden mukaisesti pitkäaikaisvaikutukset huomioiden ja tarvittavat eri lainsäädäntöjen velvoittamat luvat uusille kairauksille on hankittu ja ne ovat saaneet lainvoiman.

2) Vanhojen, aiemmin tehtyjen syväkairausten, koelouhintojen sekä tutkimuskaivantojen ja tutkimusojien ympäristövaikutusten selvittämiseksi ja tarvittavien suunnitelmien laatimiseksi ympäristöturvallisuuden

27.5.2024

turvaamistoimenpiteiksi, tarvittaviksi jälkihoitotoimenpiteiksi sekä ympäristövastuutahojen selvittämiseksi.

3) Uusien syväkairausten vaikutusten selvittämiseksi suhteessa luonnonsuojelulain ja luontodirektiivien velvoitteisiin ja tarvittavien lupien selvittämiseksi.

Asian käsittely Lapin ELY-keskuksessa

ELY-keskuksessa on samanaikaisesti vireillä myös luonnonsuojelulain nojalla tehty hallintopakkohakemus (LAPELY/4229/2023). Sokli Oy:tä on kuultu molempien hallintopakkohakemusten osalta yhtä aikaa, ja Sokli Oy on antanut vastauksensa molempiin hallintopakkohakemuksiin samalla vastineella. Selvyyden vuoksi ELY-keskus toteaa, että tässä päätöksessä ei ole käsitelty luonnonsuojelulain nojalla tehtyyn hallintopakkohakemukseen sisältyviä asioita (mm. lajisto ja luonnonsuojelu), vaan luonnonsuojelua koskevat asiat on käsitelty tämän päätöksen liitteenä olevassa luonnonsuojelulain (LSL 9/2023) nojalla annetussa päätöksessä (LAPELY/4229/2023). YSL:n ja LSL:n nojalla annettavat hallintopakkopäätökset on käsitelty hallintolain (434/2003) 25 §:n mukaisesti yhdessä ja päätökset annetaan samanaikaisesti.

ELY-keskus on 28.9.2023 varannut asianosaiselle eli Sokli Oy:lle hallintolain 34 §:n mukaisesti tilaisuuden lausua mielipiteensä asiasta sekä pyytänyt Säteilyturvakeskukselta (STUK) ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes, kaivosviranomainen) asiantuntijalausuntoa YSL 25 §:n mukaisesti. STUK ja Tukes ovat antaneet lausuntonsa 23.10.2023 ja Sokli Oy 31.10.2023.

Kaivoslain mukainen kaivosviranomainen, Tukes toteaa lausunnossaan, että Soklin kaivospiiri on määrätty kaivoslain 1965 nojalla. Soklin kaivospiirin laajennus vuonna 2013 on myös myönnetty kaivoslain 1965 nojalla ja päätös on lainvoimainen. Laajennusalueella koskeva kaivospiiritoimitus on kuitenkin vielä kesken, joten laajennusalueelle ei ole annettu kaivoskirjaa. Näin ollen laajennusalueelle ei vielä ole kaivosoikeutta.

Soklin voimassa olevan kaivospiirin osalta kaivoslain (621/2011) 17 §:n nojalla kaivoslupa oikeuttaa malminetsintään kaivosalueella sen mukaan kuin 11 §:ssä säädetään ja kaivosluvassa tarkemmin määrätään. Kaivosviranomainen täsmentää lausunnossaan muun ohella, että kaivoslain 2011 17 §:ssä säädetty koskee Soklin kaivospiiriä (kaivoslaki 621/2011 181 §). Kaivoslain 11 §:n nojalla kaivospiirillä suoritettavat kairaukset on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella

27.5.2024

vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Kaivosviranomaisen toteaa lausunnossaan myös, että Soklin kaivospiirin laajennusalueella kairausoikeutta ei ole ilman maanomistajan suostumista, koska kaivoskirjaa ei vielä ole annettu, eikä kaivosoikeutta alueella siten vielä ole.

STUK toteaa lausunnossaan, että sillä olevien tietojen ja sen tekemien tarkastusten perusteella malminetsinnästä (mukaan lukien syväkairaukset) Soklissa ei aiheudu ihmisille viitearvoja suurempaa luonnonsäteilyaltistusta, joten säteilylain perusteella ei ole tarvetta rajoittaa toimintaa. Sokli Oy on tehnyt säteilylain (859/2018) 146 §:n mukaisen selvityksen malminetsinnästä ja STUK on todennut selvityksen olevan riittävä. Lausunnon mukaisesti STUK on tehnyt alueelle tarkastuksen, jolloin on mitattu myös edellisten toimijoiden alueelle jättämiä kasoja ja kaivantoja. Tarkastuksessa ei löydetty sellaisia seikkoja, joiden vuoksi malminetsinnästä aiheutuvaa luonnonsäteilyaltistusta Soklin alueella pitäisi rajoittaa säteilylain perusteella. Aiemmin tehdyissä Soklin ympäristön radioaktiivisuuden perustilaselvityksissä ei ole löytynyt merkkejä siitä, että luonnon radioaktiiviset aineet olisivat lienneet merkittävästi vesiin, vaikka alueella on tehty malminetsintää jo pitkään.

STUK:n lausunnon liitteenä olevan tarkastuskertomuksen mukaisesti mitatuissa malminetsintäkohteissa, kaivospiirin vanhoilla louhoksilla ja niiden lähellä olevilla kasoilla, sekä vanhoilla peitetyillä malminetsintäkohteilla mitatut annosnopeudet vastaavat lähialueen taustasäteilyn tai valtakunnallisen taustasäteilyn tasoa. Niobimalmien ja rapakalliomalmin alueella olevien vanhojen peittämättömien tutkimusojien ja kasojen mediaaniannosnopeudet vastaavat myös pääosin valtakunnallisen taustasäteilyn ylätasoa. Kaulusrovan länsiosan niobimalmialueelta tutkimusojasta mitattiin hieman normaalin taustasäteilyn tasoa suurempi arvo, mutta vastaavia arvoja mitattiin myös ojitetun alueen ulkopuolelta. Niobimalmien ja rapakalliomalmin alueella vanhoissa tutkimusojissa mitattiin harvakseltaan pistemäisiä kohteita, joissa annosnopeus oli noin 1–3 $\mu\text{Sv/h}$. Aiempien selvitysten, kuten Soklin radiologisen perustilaselvityksen perusteella tiedetään, että niobimalmien alueilta voi löytyä yksittäisiä kohtia, joissa lähietäisyydeltä voidaan mitata esimerkiksi 4–5 $\mu\text{Sv/h}$ annosnopeuksia. Tarkastuksella mitatut annosnopeudet vastaavat aiempia selvityksiä, ottaen huomioon mittausetäisyydet. Vanhat tutkimusojat ja kaivannot sijaitsevat vireillä olevan kaivoshankkeen alueella, jolla tehdään malminetsintää. Peittämättömät ojat ovat pinta-alaltaan pieniä, eivätkä ne ole sijainniltaan tai maastonpiirteiltään sellaisia, että ne erityisesti houkuttelisivat väestöä oleskelemaan juuri näillä alueilla. Kohdat, joissa säteilytaso poikkeaa

27.5.2024

selvästi tyypillisestä valtakunnallisesta taustasäteilystä ovat pistemäisiä ja niitä esiintyy harvakseltaan. STUK toteaa tarkastuskertomuksessaan, että ei ole perusteltua syytä epäillä, että väestön altistus vanhoista tutkimusojista (*mistä suurimmat annosnopeudet on mitattu*) olisi viitearvoja suurempaa, koska vaadittu oleskeluaika tutkimusojien alueella olisi mitä ilmeisimmin satoja tunteja vuodessa, mitä ei voida pitää todennäköisenä.

Sokli Oy toteaa lausunnossaan, että se vastustaa hallintopakkohakemusta Soklissa tehtäviin koekairauksiin liittyen. Sen mukaan koekairaukset eivät aiheuta ympäristönsuojelulain 175 §:ssä ja 176 §:ssä tarkoitettua merkittävää vesistön pilaantumista, eivätkä riko YSL:ssä annettuja säädöksiä tai määräyksiä. Sokli Oy harjoittaa malminetsintää Soklissa kaivoslain 7 §:n perusteella noudattaen malminetsinnälle mm. lain 11 §:ssä annettuja määräyksiä. Toiminnanharjoittajalla on voimassa oleva kaivospiiri Soklin kaivospiiri (KaivNro 2019). Kaivoslain 17 §:n mukaan kaivoslupa oikeuttaa malminetsintään kaivosalueella.

Sokli Oy:n näkemyksen mukaan YVA-menettely ei ole tarpeellinen. Koekairaukset eivät ole ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain hankeluetteloon kuuluvia hankkeita. Koekairaustoiminnasta ei aiheudu myöskään merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka edellyttäisivät YVA-lain 3 §:n mukaista arviointimenettelyä yksittäistapauksessa. Toiminnanharjoittajan näkemyksen mukaan koekairaukset eivät kuulu YSL:n liitteissä kuvattuihin hankkeisiin eikä YSL:n mukaista lupaa ole ollut tarpeen hakea. Koekairaukset eivät myöskään ole vesilain mukainen luvanvarainen hanke. Niihin ei liity jätevesien johtamista, eikä niistä aiheudu pinta- tai pohjavesien pilaantumista tai pilaantumisen vaaraa. Koekairauksista ei aiheudu eräistä naapurussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Sokli Oy:n vastineen mukaan koekairaukset tehdään Metsähallituksen omistamalla maalla, Soklin lainvoimaisella kaivospiirillä (KaivNro 2019). Osan kaivospiiristä omistaa Davvi Metsä Oy, jonka omistamalla alueella ei ole kairattu syys-lokakuussa 2023. Kaivospiirin maapohjan omistajille on tiedotettu kairauksista. Tähän mennessä ei ole kairattu niobimalmialueella. Vanhojen tutkimuskaivantojen alueelle kohdistetaan tutkimustoimia tarpeen mukaan. Soklissa ei toistaiseksi ole kairattu sellaisille alueille, joissa olisi säteilylain 145 §:n mukaista materiaalia eikä sellaisten malmien käsittelystä ja varastoinnista ole siten tehty säteilylain mukaista selvitystä. Toiminnanharjoittaja on tehnyt säteilylain 145 ja 146 §:n mukaisen selvityksen luonnonsäteilyaltistuksesta. Syksyllä 2023 tehdyissä kairauksissa on varmennettu säteilytason vastaavan kairatessa aikaisempia selvityksiä. Toiminnanharjoittajan toimesta tullaan seuraamaan

27.5.2024

säteilytasoja sekä päivittämään ohjeistusta ja luonnonsäteilylle altistumisen arviota tarpeen mukaan aina toiminnan muuttuessa.

Soklissa koekairauksia on tehty timanttikairausmenetelmällä, pääosin 100–400 m syvyyteen ulottuen. Esiintymän lisätutkimuksissa tehdään myös syvempiä kairauksia tarpeen mukaan. Kairauksissa otetaan timanttikairausmenetelmällä näyte. Maakerrokset on putkitettu siten, että kairareikä jää auki tarvittavia lisätutkimuksia varten. Kairaputkiin asennetaan vandaalihattu ja mikäli kairaputkista purkautuu vettä maastoon, ne tulpataan vesitiiviiksi. Vaikutuksia estetään ja lievennetään mm. reittien ja kairapisteiden sijaintien suunnittelulla, porasoijan talteenotolla, varautumisella öljyvahinkoihin ja työmaavalvonnalla sekä yhteensovittamalla toiminnot alueen muiden liikkujien kanssa.

Syksyn kairauksiin on otettu sulan maan aikana pääosin pintavettä Loitsonlammesta ja vanhoista koekaivannoista sekä Sokliojasta. Myös aikaisemmista kairareistä on otettu vettä seuraaville kairareille. Vedenottoaikoilla ei ole havaittu vedenpintojen laskua. Maksimivedenottomäärä käytettyjen pumppujen tehon mukaan laskettuna on noin 30...35 l/min. Kairakoneet on varustettu porasoijan talteenotolla. Porasoija läjitetään Loitson koelouhosten varastokasojen alueelle.

Kairauksista aiheutuu rajallisesti melua. Pölyämistä ei aiheudu, sillä kairauksissa käytetään vettä.

Soklissa on Sokli Oy:n mukaan kairattu kaikkiaan noin 170 km (ei sisällä augerkairauksia) 55 vuoden aikana noin 7500 kairapisteeseen (augerkairaukset huomioiden). Koekuoppia on tehty kaikkiaan noin 1500 ja tutkimusojia noin 150 kpl (yli 21 km). Sokli Oy ei ole tehnyt alueella koelouhintaa. Aikaisempien toimijoiden koelouhinnat ovat vuosien takaa. Suurin osa aiempien toimijoiden kairauksista on tehty maakairauksin ja niin, että putkia ei ole jätetty kairareikiin. Sokli Oy:n tiedossa on, että aiemmissa kairauksissa kairareikiin jätettyjä kairaputkia ei ole tulpattu. Tiedossa on kolme Sokliaavan alueella sijaitsevaa vanhaa putkea, joista mahdollisesti purkautuu vettä ympäristöön. Edellä mainituista putkista on koordinaattitieto ja putket on käyty tarkistamassa lokakuussa 2023. Kahdesta putkesta on purkautunut vettä maastoon ja niistä on otettu vesinäytteet. Sokli Oy on ilmoittanut voivansa tarvittaessa tulpata aikaisempien toimijoiden kairaamat vuotavat putket vesitiiviiksi. Uusiin kairareikiin asennetaan tilanteen mukaan vesitiivis tulppa tai vandaalihattu lähelle maanpintaa, siten että niistä voidaan tehdä jatkotutkimuksia.

Sokli Oy on seurannut alueella säännöllisesti vedenlaatua vuosina 2022 ja 2023.

27.5.2024

ELY-keskus on 9.11.2023 varannut sekä Sokli Oy:lle, että hakijalle tilaisuuden vastineen antamiseen annetuista lausunnoista. Hakija on antanut vastineensa 29.11.2023 ja Sokli Oy 30.11.2023.

Hakija toteaa vastineessaan, että kairauksiin liittyvät ympäristövaikutukset on selvitetty puutteellisesti, eikä siten voida kohtuudella sanoa, että toiminnasta ei aiheutuisi ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaista vesistön pilaantumista. Hanke vaarantaa pohjaveden ja sitä myötä myös pintavesien tilatavoitteen. Hakija viittaa vastineessaan STUK:n tarkastuskertomukseen, ja toteaa kairauspisteen SC8 viereisissä kaivannoissa Loitsanan koillispuolella havaitun kohonneita arvoja. Hakija epäilee niobialmioon kairatun ilman siihen vaadittuja lupia ja selvityksiä.

Hakija lausuu vastineessaan myös pohjavesialueille kohdistuneista kairauksista. Hakija epäilee kairauksien aiheuttavan pohjaveden pilaantumista ja siihen liukenevien vaarallisten aineiden pääsyä sitä kautta myös pohjavesivaikutteisiin pintavesiin, kuten Loitsanan lampeen. Hakija toteaa, että hankkeessa ei ole esitetty toimintaohjeita, mikäli saastumista tapahtuu tai miten riskejä ennaltaehkäistään. Hakija myös muistuttaa, että aiempi toiminta ja siitä tehdyt selvitykset (radioaktiivinen perustilaselvitys) ei takaa sitä, että hankkeesta ei jatkossa aiheutuisi merkittävää radioaktiivista liukenemistä vesistöihin.

Toiminnan sijoituspaikassa tulisi ottaa huomioon muun muassa toiminnan luonne, kesto, ajankohta, vaikutusten merkittävyys, pilaantumisen todennäköisyys, onnettomuusriski, vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle sekä merkitys elinympäristön terveydellisyydelle (YSL 11 §). Toiminnan sijoituspaikka vaarantaa alueen erinomaisen luonnontilan ja toiminnalla on suuri riski aiheuttaa peruuttamatonta pilaantumista alueen eliölajeille, elinympäristöille sekä vesistöille. Ekologisen tilan heikentyminen tai sen vaara on katsottava ympäristönsuojelulain 175 §:ssä tarkoitetuksi ympäristön merkittäväksi pilaantumiseksi. Saman lain mukaan toiminnanharjoittaja on veloitettu selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aiheuttaa epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista ympäristön pilaantumista. Todennäköisesti geneettisesti ainutlaatuisen järvitaimenen häviämisen vaara tai taimenkannan olennaista heikentymistä oli pidettävä tässä tapauksessa myös ympäristönsuojelulaissa tarkoitettuna erityisen luonnonolosuhteen huonontumisena. Hakijan mielestä alueella suoritettut pohja- ja pintavesiselvitykset on tehty kohtuuttoman kaukana kairauspisteistä.

27.5.2024

Pohja- ja pintavesien seuranta tulisi suorittaa useassa kohtaa lähellä kairauspisteitä.

Hakija toteaa, että Soklin aho -luontotyyppiä on pidettävä varovaisuusperiaatteen mukaisesti ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 4 kohdan tarkoittamana erityisenä luonnonolosuhteena, ennen kuin asiasta on saatu tarkempi selvitys.

Hakija toteaa, että kairauksista aiheutuu erittäin hienojakoista jätettä, porasoijaa, joka on tarkoitus läjittää Loitson koelouhosten varastokasojen alueelle. Hakijan käsityksen mukaan porasoijan varastokasojen maaperä ei ole vesitiivistä, minkä takia hienojakoinen porasoija pilaa maaperää sekä alueen pohjavettä. Tutkimuksissa ei ole tutkittu sitä, mitä maastoon jätetty kiintoaines voi aiheuttaa. Tämä on ongelmallista, sillä alueella olevien maa-ainesten takia porasoija on reaktiivista ainetta ja voi olla erittäin haitallista sekä vaarallista jätettä. Hakija toteaa myös, että kaivospiirillä ei ole lupaa porasoijan läjittämiseksi. Kairauksessa syntyville jätevesille ei ole tehty kaivannaisjätesuunnitelmaa. Kairauksissa käytetty vesi on jätteenä haitallista ympäristölle ja voi olla alueen kaivannaisten vuoksi jopa vaarallista jätettä. Mikäli vesi jätetään kairareikään, voi se saastuttaa alueen maaperää sekä pohjavettä ympäristönsuojelulain vastaisesti.

Lopuksi hakija toteaa vielä, että saatujen selvitysten perusteella ja annetuilla lupamääräyksillä ei voida riittävästi varmistua siitä, että luvan myöntämisedellytykset täyttyvät kaikissa tilanteissa.

Sokli Oy toteaa vastineessaan, että sillä ei ole huomautettavaa Tukesin tai STUK:n lausunnosta. Toiminnanharjoittaja tuo selvyyden vuoksi esiin sen, että kairaustoiminta tapahtuu lainvoimaisen kaivospiirin alueella, ja että kairauksia ei tehdä kaivospiirin laajennuksen alueella. Lisäksi Sokli Oy viittaa ELY-keskukselle 31.10.2023 toimittamaansa lausuntoon, ja toteaa, että kairaustoiminnasta ei aiheudu merkittävää vahingollista ympäristövaikutusta ja että koekairaukset eivät tuhoa luontoa tai heikennä luontoarvoja. Vastineen liitteenä Sokli Oy toimitti päivitetyn näytepistekartan vuoden 2023 kairauksista sekä raportin "Sokli Oy, Ennakkotarkkailut vuonna 2022" (Eurofins Ahma Oy, 15.5.2023). Lisäksi toiminnanharjoittaja liitti vastineeseen lisänäytteenottoa kairakoneilta ja vanhoista kairanrei'istä koskevan tutkimusraportin (Eurofins Ahma Oy, 20.11.2023). Lisänäytteenoton tarkkailutuloksina todettiin, että vesinäytteistä määritetyt parametrit täyttivät talousvesiasetuksessa annetut vaatimus- ja suositustasot, ja että alueen kallioperän geologisen anomaalisen luonteen vuoksi pitoisuudet ovat alueelle tyyppisiä.

27.5.2024

LAPIN ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Lapin ELY-keskus velvoittaa Sokli Oy:n seuraavassa esitettyihin toimenpiteisiin. Muilta osin Lapin ELY-keskus hylkää hallintopakkohakemuksen.

Velvoite 1

Tiedossa olevat vuotavat kairareiät on tulpattava niin, että rei'istä ei pääse valumaan pohjavettä ympäristöön. Velvoite koskee myös edellisten toimijoiden tutkimuksissa tekemiä reikiä. Tiedossa olevat vuotavat kairareiät on tulpattava 31.12.2024 mennessä. Tulppaus on toteutettava kasvukauden ulkopuolella siten, että ei vaaranneta rauhoitettujen lajien elinympäristöjä.

Ennen tulppaamista on otettava vesinäytteet ja niistä on analysoitava vähintään samat analyysit kuin 12.-18.10.2023 otetuista vesinäytteistä. Lisäksi on arvioitava valuvan veden määrä sekä valokuvattava putken alapuolinen alue. Yhteenveto tutkimustuloksista sekä toiminnanharjoittajan arvio aiheutuneesta kuormituksesta ja sen vaikutuksista tulee toimittaa Lapin ELY-keskukselle 31.12.2024 mennessä. Mikäli tulokset sitä edellyttävät, voi ELY-keskus edellyttää niiden perusteella tarkempia tutkimuksia tai toimenpiteitä ympäristön pilaantumisen estämiseksi.

Myös jatkossa maastossa liikuttaessa löytyvät vuotavat kairareiät on tulpattava. Ennen reikien tulppaamista valuvasta vedestä on otettava näytteet ja arvioitava valuvan veden määrä ympäristön tilan selvittämiseksi. Vastaava selvitys kuin edellä on toimitettava viipymättä Lapin ELY-keskukselle. Mikäli tulokset sitä edellyttävät, voi ELY-keskus edellyttää niiden perusteella tarkempia tutkimuksia tai toimenpiteitä ympäristön pilaantumisen estämiseksi.

Velvoite 2

Soklin kaivospiirin alueella olevien vanhojen kairauspisteiden ja -putkien, koekuoppien, tutkimusojien ja koelouhosten täsmällinen sijainti ja niiden ympäristövaikutukset on selvitettävä ja selvitys on toimitettava Lapin ELY-keskukselle 30.5.2025 mennessä. Selvityksen tulee sisältää myös vastaavat tiedot kaivospiirin alueella olevista varastokasoista ja niiden ympäristövaikutuksista. Selvitystä varten on otettava tarvittaessa näytteitä ja tehtävä muita ympäristövaikutusten arvioimiseksi tarpeellisia tutkimuksia. Selvityksessä tulee esittää myös mahdolliset tarvittavat kunnostustoimenpiteet.

27.5.2024

Ratkaisun perustelut*Kairareikien tulppaaminen ja selvitysvelvoite*

YSL 175 §:n 1 momentin mukaisesti valvontaviranomainen voi:

- 1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä taikka määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;
- 2) määrätä 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta;
- 3) määrätä toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään toimintansa ympäristövaikutukset, jos on perusteluta aiheutta epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista ympäristön pilaantumista.

YSL 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveyshaittaa;
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
- c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;
- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
- e) ympäristön yleisen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
- f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
- g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

YSL 7 §:n 1 momentin mukaisesti toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakoita. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäiseksi.

ELY-keskus katsoo, että vuotavien kairareikien tulppaamisella voidaan ympäristön tila saattaa ennalleen ja rajoittaa päästöt ympäristöön

27.5.2024

mahdollisimman vähäiseksi. Vesinäytteiden ottaminen ennen reikien tulppaamista on tarpeen YSL 6 §:n mukaisen selvilläolovelvollisuuden täyttämiseksi ja mahdollisten YSL 175 §:n mukaisten jatkotoimenpiteiden arvioimiseksi.

ELY-keskuksella ei ole täsmällisiä tietoja kaikkien vuotavien putkien sijainneista. Ainakin yksi putkista sijaitsee kuitenkin Sokliaavalla kohdassa, jossa kasvaa lettorikkoa ja turjanhorsmaa putken välittömässä läheisyydessä. Lettorikko on luonnonsuojelulain 78 §:n mukainen luontodirektiivin tiukasti suojelema kasvilaji, joka on myös rauhoitettu luonnonsuojelulain 69 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 6 §:n ja liitteen 3 nojalla. Turjanhorsma on erittäin uhanalainen laji ja erityisesti suojeltava laji luonnonsuojelulain 77 §:n nojalla. Lajin kyseiselle esiintymälle ei ole tehty rajauspäätöstä. Suoria lajeihin kohdistuvia vaikutuksia voidaan välttää tekemällä tulppaus kasvukauden ulkopuolella, mikäli tulppauksessa on tarve käyttää järeämpiä laitteita, ja merkitsemällä esiintymät etukäteen maastoon, jossa ne voidaan huomioida alueella työskennellessä. Putken tulppaaminen muuttaa alueelle muodostuneiden lähdepurojen virtaamia ja elinympäristöä paikallisesti. Putkien tulppaaminen on katsottava kuitenkin tarpeelliseksi toimenpiteeksi ympäristön saattamiseksi ennalleen ja on todennäköistä, että tulppaaminen myös hyödyttää vuotokohdan yläpuolisen lettoalueen tihkupunnoista riippuvaisten lajien elinolosuhteita pitkällä aikavälillä.

Soklin alueella on tehty historian saatossa merkittävässä määrin malminetsintää, Sokli Oy:n ilmoituksen mukaan 170 km kairauksia, 1500 koekuoppaa ja yli 21 km tutkimusojia. Kairauksia on tehty kaikkiaan noin 7500 kairauspisteeseen (sisältäen augerkairaukset). Edellä esitetyn perusteella Soklin alueella on vuosikymmenten saatossa tehty varsin runsaasti erilaisia tutkimuksia. Selvitysveloitteen asettamisella (vaatimus 2) varmistetaan toiminnanharjoittajan YSL 6 §:n mukainen selvilläolovelvollisuus. Selvityksen perusteella ELY-keskus voi arvioida YSL 175 §:n mukaisten toimenpiteiden tarvetta.

YVA-menettelyn ja ympäristöluvan tarve

YVA-menettely

Malminetsintäkairaukset eivät sisälly YVA-lain (252/2017) hankeluetteloon, joten malminetsintäkairaukset eivät suoraan vaadi YVA-menettelyä. YVA-lain 3 §:n 1 momentin mukaisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Saman pykälän 2 momentin mukaisesti arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen

27.5.2024

hakkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Asiassa saadun selvityksen perusteella malminetsintä tapahtuu lainvoimaisen kaivospiirin alueella, jolla on kaivosoikeus. ELY-keskus katsoo, että malminetsintä Soklissa Sokli Oy:n lausunnossa ja vastineessa esittämällä tavalla tehtynä ei aiheuta YVA-lain tarkoittamia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Myöskään asiassa esitetyt muut selvitykset ja lausunnot eivät anna aihetta arvioida asiaa toisin.

Ympäristölupa

YSL 27 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään liitteen 1 taulukossa 1 (direktiivilaitos) ja taulukossa 2, on oltava lupa (ympäristölupa). (---)

YSL 27 §:n 2 momentin mukaisesti ympäristölupa on lisäksi oltava:

- 1) toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta;
- 2) jätevesien johtamiseen, josta saattaa aiheutua ojan, lähteen tai vesilain 1 luvun 3 §:n i momentin 6 kohdassa tarkoitetun noron pilaantumista;
- 3) toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapurussuhtista annetun lain (26/1929) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä.

ELY-keskus toteaa, että malminetsintä ei kuulu YSL:n 27 §:n 1 momentissa tarkoitetun ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan.

Sokli Oy:n toimittamien kairakoneelta otettujen vesinäytteiden sekä vesistön ennakkotarkkailutulosten perusteella haitallisten aineiden pitoisuudet ovat olleet pieniä. Näin ollen ELY-keskus katsoo, että malminetsintä ei ole aiheuttanut vesistön pilaantumista, eikä jätevesien johtamisesta ole aiheutunut ojan, lähteen tai noron pilaantumista. Toiminnasta ei myöskään voida katsoa aiheutuneen kohtuutonta räsitystä naapureille. Asiassa saatu selvitys ja edellä todetut seikat huomioon ottaen

27.5.2024

ELY-keskus katsoo, että tässä asiassa kysymyksessä olevaan malminetsintään ei ole tarpeen hakea YSL:n 27 §:n mukaista ympäristölupaa.

YSL 28 §:ssä (YSL muutos 1166/2018) säädetään luvanvaraisuudesta pohjavesialueella. Lainkohdan 1 momentin mukaan tietyillä, YSL liitteissä 2 ja 4 mainituilla, toiminnoilla on oltava ympäristölupa, mikäli toiminta sijoittuu tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueelle. Lupa voidaan lisäksi edellyttää tiettyjen toimintojen osalta, vaikka toiminta olisi ympäristönsuojelulain liitteissä 1-2 ja 4 mainittua vähäisempää, mutta toiminta sijoittuu tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueelle ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

Yleensä kallioperäkairauksista pohjaveden laatuun kohdistuvat riskit liittyvät pääosin kairaussoijaan sekä kairauksessa käytettäviin kemikaaleihin. Lisäksi pohjaveden laatuun kohdistuvia vaikutuksia voi aiheutua öljy- tai polttoainevuodoista. Todennäköisin pohjavesiin kohdistuva riski liittyy kuitenkin enemmän pohjaveden määrään ja siihen, että pohjavettä pääsee purkautumaan tulppaamattomien tai puutteellisesti tulpattujen kairareikien kautta.

ELY-keskus toteaa, että Sokli Oy:n malminetsintäkairaukset eivät sijoitu vedenhankintaan tärkeälle tai muulle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueelle. Edellä esitetyt seikat ja Sokli Oy:n vastineessaan esille tuomat malminetsintään liittyvät toimintatavat sekä ELY-keskuksen määräämä velvoite tulpata vuotavat kairareivät huomioon ottaen myöskään pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten vuoksi ei ole tarpeen määrätä ympäristöluvan hakemista YSL 28 §:n mukaisesti.

ELY-keskus arvioi Sokli Oy:n esittämien tietojen ja selvitysten sekä asiassa kokonaisuudessaan saadun selvityksen perusteella, että malminetsinnästä lainvoimaisen kaivospiirin alueella, jossa on kaivosoikeus, ei aiheudu sellaista pilaantumisen vaaraa tai merkittäviä ympäristövaikutuksia, että ympäristöluvan hakeminen tai YVA-menettely olisi tarpeen.

Edellä esitetyn perusteella ei ole tarvetta keskeyttää malminetsintäkairauksia vaatimuskohdan 1) mukaisesti.

ELY-keskus toteaa, että korkeimman hallinto-oikeuden päätös 24.3.2022 koskee Soklin kaivoshankeen ympäristö- ja vesitalouslupaa, ei malminetsintää lainvoimaisen kaivospiirin ja kaivosoikeuden alueella.

27.5.2024

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset edellytykset otetaan huomioon lupaviranomaisen tehdessä lupaharkintaa. ELY-keskus on edellä katsonut, että käsiteltävänä olevassa asiassa malminetsintään ei ole tarve hakea ympäristölupaa. Kaivosviranomaisen ottaa huomioon kaivoslain mukaisissa lupamenettelyissä kaivoslain nojalla yleisten ja yksityisten etujen turvaamisen.

Kaivoslain nojalla esitetyt vaatimukset

ELY-keskus jättää tutkimatta kaivoslain nojalla esitetyt vaatimukset ELY-keskuksen toimivaltaan ja ympäristönsuojelulain velvoitteisiin kuulumattomana.

ELY-keskus toteaa, että voimassa olevan kaivospiirin alueella malminetsintäkairauksia voidaan tehdä kaivoslain nojalla, kuten aiemmin tässä päätöksessä kohdassa Asian käsittely Lapin ELY-keskuksessa on tuotu esille. Kaivoslain mukaisissa asioissa toimivaltainen viranomaisen on Tukes.

Muut esille nostetut seikat

ELY-keskus toteaa, että YSL:ia ei sovelleta säteilystä aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemiseen siltä osin kuin siitä säädetään säteilylaissa (859/2018). Säteilylain tarkoituksena on muun ohella ehkäistä ja vähentää säteilystä aiheutuvia ympäristöhaittoja ja muita haittoja. STUK valvoo kyseisen lain noudattamista, jollei muualla toisin säädetä. Sikäli kun niobimalmion malminetsintäkairauksiin vaaditaan erikseen lupia, liittyvät ne ELY-keskuksen käsityksen mukaan säteilysuojeluun ja siten STUK:n toimivaltaan.

Hakija on vedonnut asiassa myös YSL 11 §:ään, jossa on kysymys sijoituspaikan valinnasta. Kyseisen lainkohdan mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. ELY-keskus toteaa, että malminetsintää tai kaivostoimintaa harjoitetaan lähtökohtaisesti siellä, missä malmio sijaitsee ja millä alueella lainvoimainen kaivosoikeus on. Käsiteltävänä olevassa asiassa malminetsintä kohdistuu lainvoimaisen kaivospiirin alueelle. Kysymyksessä olevassa hallintopakkoasiassa pilaantumisen vaaraa koskevat kysymykset on edellä tässä päätöksessä arvioitu YSL:n soveltuvat lainkohdat huomioon ottaen ja ELY-keskus on katsonut, ettei malminetsinnästä aiheudu YSL:n mukaista pilaantumisen vaaraa. Malminetsintään soveltuva lainsäädäntö sekä asiassa edellä todetut seikat kokonaisuudessaan huomioon ottaen asiassa ei ole tarpeen

27.5.2024

määrätä hallintopakkoa YSL:n sijoituspaikan valintaa koskevan 11 §:n perusteella.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen 18/24.3.2022 mukaisesti: "Soklin ahojen määrittäminen ympäristönsuojelulaissa tarkoitetuksi erityiseksi luonnonolosuhteeksi ja ahoesiintymien merkityksen arvioiminen lupaharkinnassa voidaan tehdä vasta sen jälkeen, kun niiden osalta on olemassa tarkempaa kasvitieteellistä ja ekologista tutkimusta. Tällaisen tarkemman tutkimuksen tekeminen laajalta alueelta ei kuitenkaan kuulu luvanhakijan ympäristönsuojelulain mukaisen selvitysvelvollisuuden piiriin. Mikäli esimerkiksi ympäristöhallinnon tekemän jatkotutkimuksen pohjalta voidaan lupa-asian uuden käsittelyn aikana pitää selvitetynä, että Soklin aho-esiintymiä on kokonaan tai joiltakin osin pidettävä tällaisena erityisenä luonnonolosuhteena, tämä on asian mukaisella tavalla otettava huomioon lupaharkinnassa." Edellä todettu huomioon ottaen ELY-keskus katsoo, että Soklin ahojen asema YSL 49 §:n tarkoittamana erityisenä luonnonolosuhteena on toistaiseksi epäselvä ja Soklin ahoesiintymillä saattaa olla merkitystä ympäristönsuojelulaissa tarkoitettuna erityisenä luonnonolosuhteena. Tähän nähden ELY-keskus muistuttaa Sokli Oy:tä varovaisuusperiaatteesta ja kehottaa Sokli Oy:tä käyttämään erityistä harkintaa kairausten kohdentamisessa Soklin ahojen alueelle. Asian käsittelyn yhteydessä esitettyjen asiakirjojen mukaisesti Soklin ahojen alueella ei ole vuoden 2023 aikana kairattu.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen 18/24.3.2022 mukaisesti Nuorttijoen jokiekosysteemi on selkeärajainen luonnonarvojen kokonaisuus, jota on pidettävä vanhan ympäristönsuojelulain 42 § 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuna erityisenä luonnonolosuhteena (vastaava säädös YSL 527/2014 49 § 1 momentin 4 kohta). ELY-keskus katsoo, että malminetsintäkairauksista ei asian käsittelyn yhteydessä esitetyn perusteella aiheudu sellaisia vaikutuksia Nuorttijoen vesistöön, että siitä voisi aiheutua Nuorttijoen jokiekosysteemin erityisen luonnonolosuhteen huonontumista.

Uhkasakon määrääminen

YSL 184 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.

ELY-keskus katsoo, että uhkasakon määrääminen tämän päätöksen mukaisten velvoitteiden toteuttamiseksi on ilmeisen tarpeeton. Sokli Oy on itsekin asian käsittelyn yhteydessä esittänyt toimenpiteisiin ryhtymistä.

27.5.2024

Sovelletut säädökset

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 5 §, 6 §, 7 §, 11 §, 23 §, 25 §, 27 §, 28 §, 49 §, 175 §, 176 §, 184 §, 186 §, 190 §, 191 §

Kaivoslaki (503/1965)

Kaivoslaki (621/2011)

Säteilylaki (859/2018)

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 3 §

Hallintolaki (434/2003)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta ympäristönsuojelulain 527/2014 190 §:n mukaisesti valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa 808/2019 säädetään.

Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätöksen tiedoksi

Suomen Malmijalostus Oy / Sokli Oy

Suomen luonnonsuojeluliitto Lapin piiri ry

Savukosken kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)

Säteilyturvakeskus (STUK)

Päätöksen valmisteluun on osallistunut hydrogeologi Anne Lindholm maankäyttö ja ympäristövaikutukset yksiköstä sekä ympäristölakimies Satu Bäckmand-Liimatta.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Tuija Hilli ja ratkaissut yksikön päällikkö Juha Hämäläinen.

27.5.2024

Liitteet	Päätös LAPELY/4229/2023, 27.5.2024, Luonnonsuojelulain (9/2023) 128 §:n vireillepano välttämättömiin toimenpiteisiin ryhtymisestä Savukosken Soklissa luonnonsuojelulaissa kielletyn seurauksen syntymisen estämiseksi Sokli Oy:n käynnistämien syväkairausten seurauksena sekä päätökseen liittyvä valitusoikeus
Jakelu	Suomen Malmijalostus Oy / Sokli Oy Suomen luonnonsuojeluliitto Lapin piiri ry
Tiedoksi	Savukosken kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) / kaivosasiat Säteilyturvakeskus (STUK)

Tämä asiakirja LAPELY/4197/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
LAPELY/4197/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hilli Tuija 27.05.2024 12:52

Ratkaisija Hämäläinen Juha-Pekka 27.05.2024 12:57